

OGÓREK

CHOROBY

MOZAIKA OGÓRKA – Cucumber mosaic virus CMV

WYSTĘPOWANIE: ogórek i pozostałe rośliny z rodziny dyniowatych (prócz kawona), w gruncie i pod osłonami (tunele foliowe i szklarnia).

OBJAWY:

- pierwsze objawy już na 6-tygodniowych roślinach w postaci jasnozielonych, żółtych , nieregularnie rozmieszczonych plamek na liściu.
- liście mogą być pomarszczone, zniekształcone, mniejsze.
- owoce są drobniejsze, pokryte żółtymi plamkami, guzami, brodawkami,
- rośliny są skąłowaciałe, o krótszych międzywęźlach, źle rosną i owocują.

ZWALCZANIE: - uprawiać odmiany odporne,

- usuwać chore rośliny natychmiast po zauważeniu objawów,
- zwalczać wieloletnie chwasty, które mogą być gospodarzami wirusa,
- zwalczać mszyce i inne owady będące wektorami wirusów

BAKTERYJNA KANCIASTA PLAMISTOŚĆ OGÓRKA (*Pseudomonas syringae* pv.*lachrymans*)

WYSTĘPOWANIE:

- najczęściej na ogórku w uprawie polowej i w tunelach foliowych, bardzo rzadko w uprawach pod szkłem. Występowaniu sprzyja deszczowa i ciepła pogoda (20 – 25°C).

OBJAWY:

- pierwsze objawy już na siewkach w postaci jasnych plamek. Przy silnym porażeniu – siewki giną..
- na liściach pojawiają się jasnozielone, wodniste plamy. Brzegi plam są ograniczone przez nerwy liścia (charakterystyczny kanciasty kształt). Przy dużej wilgotności, na spodniej stronie liści w miejscu plam widać krople mętnej , śluzowatej cieczy, w której znajdują się bakterie. Podczas suchej pogody tkanki w miejscu plam zasychają i wykruszają się, tworzą się dziury.
- na ogonkach liściowych, łodygach i owocach mogą powstawać jasnozielone, wodnista, zagłębione plamy. Mogą też na nich występować bakteryjne wycieki(charakterystyczne dla tej choroby). Na owocach – w miejscu plam tkanka pęka, owoc jest zniekształcony, mały.

ZWALCZANIE:

- 3 letnia przerwa w uprawie ogórka na tym samym polu,
- uprawa gorczycy jako przedplonu ogranicza występowanie choroby,
- wysiewać zaprawione nasiona
- chronić zgodnie z aktualnymi zaleceniami

ANTRAKNOZA DYNIOWATYCH (*Colletotrichum orbiculare* (Berk. et Mont.) v. Arx.

WYSTĘPOWANIE:

- najczęściej na melonie, czasami też na ogórkach
- występowaniu sprzyja deszczowa i ciepła pogoda - zwykle w czasie owocowania.

OBJAWY:

- na górnej stronie liścia pojawiają się małe, okrągłe plamki z szarobiałym środkiem. Potem plamy powiększają się i brązowieją., a zasychająca tkanka wypada..

ZWALCZANIE:

- ograniczyć deszczowanie roślin
 - środki zwalczające mączniaka rzekomego (np Amistar i Bravo) zapobiega występowaniu Alternariozy - specjalne zabiegi są zbędne.
-

MĄCZNIAK RZEKOMY DYNIOWATYCH (*Pseudoperonospora cubensis*)

WYSTĘPOWANIE:

- najgroźniejsza choroba ogórków uprawianych w gruncie i pod osłonami,
- zaatakowane są głównie liście'
- występowaniu sprzyja ciepła i wilgotna pogoda.

OBJAWY:

- już w końcu czerwca mogą występować chlorotyczne, oliwkowo-zielone , kanciaste plamy,
- później na dolnej stronie liści pojawia się szro-fioletowy nalot zarodników grzyba- charakterystyczny dla tej choroby.
- plamy mogą się zlewać i stopniowo obejmują całą pow. liścia. Liście zasychają, później , w krótkim czasie, zasycha cała roślina.

ZWALCZANIE:

- uprawiać odmiany mniej podatne lub tolerancyjne,
- chronić zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

MAĆZNIAK PRAWDZIWY DYNIOWATYCH (*Erysiphe cichoracearum*)

WYSTĘPOWANIE:

- ogórek i pozostałe gatunki warzyw dyniowatych
- głównie w uprawach pod osłonami, rzadziej w gruncie,
- występowaniu sprzyja ciepła i wilgotna pogoda.

OBJAWY: na górnej stronie liści – biały, później biało-szary, mączysty nalot, przy nasilaniu choroby – nalotem pokrywa się cała, górna blaszka liściowa, a także pędy, bardzo rzadko nalot pojawia się na dolnej stronie liści,

ZWALCZANIE:

- uprawiać odmiany tolerancyjne i odporne,
- po zakończeniu wegetacji dokładnie usunąć resztki roślinne,
- chronić zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

PARCZ DYNIOWATYCH(*Cladosporium cucumerinum* Ellis et Arth.)

WYSTĘPOWANIE:

- na ogórku, rzadziej na dyni i melonie,
- na pędach, liściach, zawiązkach owoców i owocach.

OBJAWY:

- na zaatakowanych organach pojawiają się nieregularne, brunatne plamy z ciemniejszą obwódką.
- w miejscach przebarwień tkanka zasycha i wykrusza się. Na liściach powstają dziury, a na owocach – nekrotyczne, zagłębione plamy. Powierzchnia plam jest skorkowaciała, sucha.
- w warunkach dużej wilgotności, na powierzchni owoców pojawia się biały, później ciemnooliwkowy, aksamitny nalot. Na powierzchni plam mogą pojawiać się krople gumowatej cieczy.

ZWALCZANIE:

- uprawa odmian odpornych – większość naszych odmian jest odporna na tę chorobę,
- usuwać resztki roślinne i odkażać ziemię termicznie lub chemicznie,
- chronić zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

SZARA PLEŚŃ (*Botrytis cinerea* Pers.)

WYSTĘPOWANIE:

- na ogórkach głównie pod osłonami, częściej – nieogrzewanymi rzadziej w uprawie polowej,
- występowaniu sprzyja niska temperatura i wysoka wilgotność oraz brak ruchu powietrza,
- szczególnie w miejscu skaleczeń, cięć i w miejscu zetknięcia owocu z podłożem.

OBJAWY:

- na siewkach występują objawy zgorzeli – rośliny przewracają się i zamierają,
- na starszych roślinach w miejscu infekcji pojawiają się szkliste, wodniste plamy gnilne. Pokrywają się one szarobrunatnym, puszystym nalotem,
- liście i pędy ponad miejscami infekcji więdną i zamierają.

ZWALCZANIE:

- resztki roślinne spalić (nie wyrzucać na kompost!), pole głęboko zaorać,
- odkażać ziemię w szklarniach termicznie lub chemicznie,
- chronić zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

ZGNILIZNA TWARDZIKOWA (*Sclerotinia sclerotiorum*)

WYSTĘPOWANIE:

- na ogórku, głównie w szklarniach,

OBJAWY: głównie na pędach , czasem na owocach, pojawiają się szkliste, wodniste plamy, plamy pokrywają się białym, watowatym nalotem, na zewnątrz porażonych pędów lub owoców tworzą się liczne, nieregularne grudki (sklerocja)

ZWALCZANIE:

- resztki roślinne spalić (nie wyrzucać na kompost!), by nie dopuścić do dostania się sklerocjów do gleby,
- podłoże odkażać termicznie
- chronić zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

ZESPÓŁ CHOROÓB ODGLEBOWYCH

- Zgorzel siewek ogórka – *Phytium debaryanum* Hesse
- Mokra zgnilizna łodygi – *Phytium* spp., *Phytophthora* spp.
- Fuzaryjne więdnienie ogórków – *Fusarium* spp.

WYSTĘPOWANIE:

- na ogórku w szklarni , a także, podczas wilgotnej, chłodnej pogody – w gruncie.

OBJAWY:

- porażone kielki obumierają i gniją,
- małe roślinki (najczęściej w stadium liścieni), przewracają się na skutek przewężenia szyjki korzeniowej lub mokrej zgnilizny, lub zaczopowanie naczyń,
- starsze rośliny też ulegają porażeniu w okolicach szyjki korzeniowej, może pojawić się różowawy nalot, na skutek zaczopowania wiązek przewodzących – rośliny więdną, później zasychają.

ZWALCZANIE:

- dezynfekcja podłoża do wysiewu,
- unikać podłoży o złych warunkach wodno – powietrznych (zbyt ciężkich, zlewnych)
- zaprawiać nasiona
- chronić zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

SZKODNIKI

PRZĘDZIOREK CHMIELOWIEC (*Tetranychus urticae*)

OBRAZ USZKODZEŃ:

- występuje na roślinach pod osłonami, rzadziej w gruncie.
- na górnej stronie liści bardzo liczne drobne, żółtawe plamki. Później plamki brunatnieją.
- na dolnej stronie liści – delikatna powłoka pajęczyny, drobne pajęczaki, a także mączysty nalot (wylinki).
- liście odbarwiają się, zamierają i przedwcześnie opadają.

BIOLOGIA OWADA:

- mały pajęczak (0,5 mm), bezbarwny, jasnozielony lub żółty z ciemniejszymi plamkami, z 4 parami nóg. Zimujące samice są pomarańczowe, larwa jest mniejsza i ma 3 pary nóg. Jaja są kuliste , żółtawe do czerwonej.
- zimują zapłodnione samice w szklarniach, w szczelinach drzew, pod opadłymi liśćmi,
- w kwietniu, maju samice po opuszczeniu kryjówek żerują i składają jaja na roślinach,
- osobniki dorosłe i larwy wysysają sok z liści (najczęściej w kątach nerwów) Najsilniejsze zagrożenie występuje od czerwca do sierpnia.
- w ciągu roku mogą pojawić się 3 – 5 pokolenia,
- suche powietrze i wysoka temp. sprzyja rozwojowi przędziorków.

ZWALCZANIE:

- dezynfekcja szklarni 5 % roztworem formaliny,
- rośliny zraszać wodą , szklarnie często wietrzyć i zacieniać,
- chronić zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

WCIORNASTEK TYTONIOWIEC (*Thrips tabaci*)

OBRAZ USZKODZEŃ: na górnej stronie liścia - drobne, jasnożółte, okrągłe lub lekko kanciaste plamki, na dolnej stronie liści - plamki są srebrzyste, zauważyć też można małe owady i czarne punkciki - odchody owadów, silnie opanowane liście żółkną, brunatnieją i zamierają, a kwiaty nie zawiązują owoców.

BIOLOGIA OWADA: owad dorosły o przecinkowatym kształcie, długości ok. 1,5 mm, czarny lub ceglano-brązowy, samice składają jaja w pąki kwiatowe lub pod skórę liści. Wylęgłe larwy i osobniki dorosłe żerują na dolnej stronie liści i w pąkach kwiatowych.

ZWALCZANIE:

- po zauważeniu szkodnika na niebieskich pułapkach lepowych lub po zauważeniu pierwszych uszkodzeń chronić zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

MSZYCE (*Myzus* spp.)

OBRAZ USZKODZEŃ: na ogórka w gruncie i pod osłonami na dolnej stronie liścia widoczne kolonie żerujących szkodników, owady żerując, powodują deformacje, żółknięcie i zamieranie liści, pąków kwiatowych i zawiązków, mszyce mogą powodować szkody pośrednio, przenosząc wirusy np. wirusa żółtej mozaiki ogórka.

BIOLOGIA OWADA:

- owad dorosły - długości 1,3 - 1,9 mm. zielony, czarnozielony, larwy są żółte, żółtozielone, mogą zimować w szklarni lub na chwastach i innych roślinach,
- wiosną może pojawić się w szklarni, na uprawy polowe przenosi się w miesiącach letnich, przy wysokiej temperaturze i wilgotności powietrza mogą rozwinąć się w polu 2-3 pokolenia.

ZWALCZANIE:

- po zauważeniu pierwszych owadów opryskiwać rośliny zgodnie z obowiązującymi zaleceniami

ZMIENNIK LUCERNOWIEC (*Lygus rugulipennis*)

OBRAZ USZKODZEŃ: owady dorosłe i larwy żerują w wierzchołkowej części pędu, wysysają soki z liści, kwiatów i łodyg, nakłute komórki brunatnieją, zamierają, silnie porażone rośliny słabiej owocują – pąki kwiatowe przedwcześnie opadają,

BIOLOGIA OWADA: zimują owady dorosłe na zeschniętych liściach, ściółce, wiosną składają jaja na roślinach żywicielskich, pierwsze pokolenie żeruje w maju, czerwcu, w lipcu, sierpniu pojawiają się żerujące larwy drugiego pokolenia.

ZWALCZANIE:

- w okresach masowego pojawienia się szkodnika wykonać oprysk zgodnie z obowiązującymi zaleceniami. Oprysk wykonać wcześniej rano lub późno wieczorem z uwagi na małą ruchliwość owadów.
-

ŚMIETKA KIEŁKÓWKA LUB GLEBOWA (*Delia platura* Meig.)

OBRAZ USZKODZEŃ: larwy uszkadzają pęczniejące i kiełkujące nasiona, uszkadzają liścienie, w części podliścieniowej niszczą stożki wzrostu, kiełkujące rośliny zamierają, brak wschodów.

BIOLOGIA OWADA: owad dorosły – szara muchówka, długości 3-5 mm, jaja są złożone na ziemi w pobliżu wschodzących roślin, białe larwy długości 7 mm żerują na roślinach (maj, czerwiec), potem przepoczwarczają się w glebie, w lipcu pojawia się drugie pokolenie śmietki o mniejszym znaczeniu gospodarczym, mogą żerować na późnych odmianach warzyw.

ZWALCZANIE:

- zaprawiać nasiona
- można wschodzące rośliny okrywać włókniną.